

Aktuelt om internasjonale regnskapsstandarder:

Verifiserbarhet ønskelig, men ikke nødvendig

IASB ferdigstilte i september i år fase A av det reviderte konseptuelle rammeverket som omhandler regnskapets målsetninger og kvalitetskrav. Verifiserbarhet er ikke lenger et grunnleggende kvalitetskrav, men kun en forsterkende kvalitativ egenskap.

Artikkelen er forfattet av:

Statsautorisert revisor/Cand.merc
Torkild Haugnes
Senior Manager og leder fagavdeling regnskap i Ernst & Young

Statsautorisert revisor
Erik Mamelund
Partner og fagdirektør regnskap i Ernst & Young

Formålet med denne spalten er å gi løpende oppdatering på aktuelle og sentrale IFRS-saker. Dette vil kunne være nye standarder og fortolkninger, men også høringsutkast, diskusjonsnotater og relevante uttalelser gitt av regulerende myndigheter, som for eksempel Finansdepartementet, Finanstilsynet og andre standardsettere enn IASB/IFRIC, som for eksempel Norsk RegnskapsStiftelse (NRS).

IASB har videre publisert endringer i IFRS 7 *Finansielle instrumenter – Opplysninger* knyttet til overføring av finansielle eiendeler.

Det konseptuelle rammeverket

IASBs målsetning er at standardene under IFRS skal være basert på konsistente og hensiktsmessige prinsipper. For å kunne nå denne målsetningen er det åpenbart at en må ha et godt fundament i form av et rammeverk. Uten et slikt rammeverk vil standardsettingen kunne basere seg på personlige preferanser/rammeverk og en kan komme til å oppleve at IASB kommer frem til ulike konklusjoner på tilnærmet like problemstillinger, avhengig av styresammensetningen i IASB. For å ha et best mulig fundament for å utvikle prinsippbaserte standarder, har de standardsettende organene IASB og FASB derfor satt seg som mål å revidere det eksisterende konseptuelle rammeverket.

Dette rammeverksprosjektet er delt inn i åtte faser, hvorav fire er aktive. I september 2010 fullførte de standardsettende organene første fase av rammeverksprosjektet ved å publisere kapittel 1 *The objective of general purpose financial reporting* og kapittel 3 *Qualitative characteristics of useful financial information*. Kapitlene vil bli gitt virkning etter

hvert som de ferdigstilles, og innarbeides løpende i eksisterende rammeverk.

Phases	Topics
A	Objectives and qualitative characteristics
B	Definitions of elements, recognition and derecognition
C	Measurement
D	Reporting entity concept
E	Boundaries of financial reporting, and Presentation and Disclosure
F	Purpose and status of the framework
G	Application of the framework to not-for-profit entities
H	Remaining Issues, if any

Tabell 1: Rammeverksprosjektets åtte faser

De aktive fasene av rammeverksprosjektet er fase A, B, C og D. Fase A ble som nevnt ferdigstilt i september 2010. For fase B, som blant annet omhandler definisjoner på eiendeler og forpliktelser, og fase C *Measurement* er det planlagt publisering av diskusjonsnotater i løpet av 2011. Fase D *Reporting entity concept* som omhandler hva som anses som en rapporteringsenhet i forhold til finansiell rapportering, kom ut som høringsutkast i mars 2010, og forventes ferdigstilt i første kvartal 2011¹.

Proessen så langt

Rammeverksprosjektet er også et forsøk på å eliminere forskjeller mellom IFRS og US GAAP. Det er klart at en konvergering av IFRS og US GAAP blir vanskeligere dersom de to standardsettende organene har ulike plattformer å basere sine beslutninger på. Rammeverksprosjektet er derfor også satt opp som et felles prosjekt med FASB.

IASB publiserte både et diskusjonsnotat (2006) og et høringsutkast (2008) knyttet til regnskapets målsetninger og kvalitetskrav, og mottok totalt 321 høringsvar. Majoriteten av høringsinstansene støttet forslagene fra IASB og FASB. Kritiske røster har imidlertid stilt spørsmål ved alt fra mer overordnede problemstillinger, som om dagens rammeverk er et godt utgangspunkt for et nytt rammeverk og at rammeverket ferdigstilles stykkevis og delt, og til mer konkrete problemstillinger knyttet til fase A, som hvem brukerne er og konsekvensen av å erstatte pålitelighet («reliability») med validitet («faithful representation»).

Hva er nytt?

Kapittel 1 – The objectives of general purpose financial reporting

Formålet med finansiell rapportering er å gi brukerne beslutningsnyttig informasjon om regnskapsenheten (*The reporting*

¹ Se arbeidsplan på IASBs hjemmeside, www.iasb.org

entity)². Brukerne av finansiell informasjon er i det reviderte rammeverket definert å være potensielle og eksisterende investorer, långivere og andre kreditorer. Dette er en innsnevring fra forrige versjon av rammeverket. Tidligere ble også ansatte, leverandører, kunder, myndigheter og samfunnet generelt, listet opp som brukere av regnskapet. Flere høringsinstanser ga også uttrykk for at brukergruppen burde begrenses til kun å gjelde eksisterende investorer. IASBs begrunnelse for konklusjonen med hensyn til brukerne av regnskapet er:

- Eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer har det mest kritiske og øyeblikkelige behov for informasjonen som gis gjennom den finansielle rapporteringen, og kan i mange tilfeller ikke kreve å få denne informasjonen direkte fra selskapet (noe myndighetene eksempelvis kan kreve).
- IASBs ansvar pålegger dem ikke bare å fokusere på eksisterende investorer i kapitalmarkedene, men også potensielle investorer, eksisterende og potensielle långivere og andre kreditorer.
- Informasjonen som tilfredsstiller behovene for den definerte brukergruppen, vil sannsynligvis også i stor grad tilfredsstille informasjonsbehovene for andre brukergrupper.

IASB tilkjenner at det reviderte rammeverket har sine begrensninger ved at regnskapene ikke kan gi all den informasjonen brukerne trenger. Videre er rammeverket nå klar på at regnskapene ikke er utarbeidet for å angi verdien av selskapet, men for å gi informasjon som kan hjelpe eksisterende og potensielle investorer, långivere og andre kreditorer med å estimere verdien av selskapet.

Kapittel 3 – Qualitative characteristics of useful financial information

Det reviderte rammeverket skiller mellom to typer av kvalitetskrav («qualitative characteristics»); grunnleggende kvalitetskrav («fundamental qualitative characteristics») og forsterkende kvalitative egenskaper («enhancing qualitative characteristics»). De grunnleggende kvalitetskravene er relevans og validitet, og de forsterkende kvalitative egenskapene er sammenlignbarhet, aktualitet, verifiserbarhet og forståelighet. Utgangspunktet er dermed at for at finansiell informasjon skal

være nyttig for brukerne av regnskapet, må den være relevant og valid i forhold til hva den gir seg ut for å representere (de grunnleggende kvalitetskravene). Nyttien av finansiell informasjon forsterkes dersom den er sammenlignbar, verifiserbar, aktuell og forståelig (de forsterkende kvalitative egenskapene).

En av de mest omdiskuterte problemstillingene i forbindelse med det nye rammeverket var erstatningen av kvalitetskravet pålitelighet med validitet. Pålitelighetskravet i det gamle rammeverket inkluderte verifiserbarhet indirekte. Verifiserbarhet var da innbakt i setningen «*and can be depended upon by users*»³. Verifiserbarhet er i det reviderte rammeverket ikke en del av det grunnleggende kvalitetskravet validitet. I diskusjonsnotatet hadde man inkludert verifiserbarhet i de grunnleggende kvalitetskravene, men dette møtte motstand hos flere høringsinstanser. Begrunnelsen for at man ikke ønsket å inkludere verifiserbarhet var at det kunne medføre at fremtidsrettet informasjon (som vil kunne være meget relevant for brukerne) blir ekskludert. IASB sa seg enig i denne argumentasjonen og flyttet verifiserbarhet ut av de grunnleggende kvalitetskravene og over i kategorien forsterkende kvalitative egenskaper. I Basis for Conclusions fremkommer det at IASB mener at verifiserbarhet er «*very desirable but not necessarily required*»⁴. Eksempler på at verifiserbarhet har blitt nedtonet i standardsettingen den siste tiden, finner vi for eksempel i IFRS 9 hvor investeringer i ikke-noterte aksjer ikke lenger har et pålitelighetsunntak fra virkelig verdi-måling.

Det er etter vårt syn merkelig at verifiserbarhet tillegges så liten vekt ettersom verifiserbarhet helt klart bidrar til å gjøre informasjonen pålitelig. Samtidig uttales det eksplisitt i rammeverket at formålet med regnskapene ikke er å vise verdien av selskapet, men å gi informasjon som hjelper brukerne selv å fatte beslutninger, herunder estimere verdien av selskapet. Dersom informasjonen blir mindre pålitelig, som følge av at rammeverket nå åpner for langt flere usikre estimater og mer virkelig verdi-måling, er det etter vårt syn grunn til å anta at det gir økt usikkerhet for brukerne, og regnskapsinformasjonen blir dermed mindre beslutningsnyttig. I tillegg kan det indirekte påvirke betydningen av tradisjonell revi-

sjon når informasjonen ikke lenger er verifiserbar.

Endringer i IFRS 7 Finansielle instrumenter – Opplysninger

I oktober 2010 publiserte IASB endringer i IFRS 7 om noteopplysninger knyttet til overføringer av finansielle eiendeler⁵. Bakgrunnen for disse endringene er behovet for bedre noteopplysninger knyttet til «off balance sheet securitizations» og lignende transaksjoner.

De nye notekravene omfatter både kvalitative og kvantitative opplysningskrav, og gjelder både for finansielle eiendeler som er fraregnet i sin helhet, men hvor det er fortsatt noe involvering i eiendelen (eksempelvis gjennom opsjoner eller garantier), og for de som ikke er fraregnet i sin helhet.

Når et selskap overfører en finansiell eiendel, skal det vurderes i hvilket omfang selskapet beholder risikoen og fordelene knyttet til eierskap til den finansielle eiendelen. Dersom selskapet i det vesentligste overfører all risiko og alle fordeler knyttet til eierskap til den finansielle eiendelen, skal selskapet fraregne den finansielle eiendelen og innregne separat alle rettigheter og plikter som ble etablert eller beholdt ved overføringen. I slike tilfeller skal selskapene etter de nye reglene gi informasjon som gjør brukerne av regnskapet i stand til å evaluere arten av og risikoen knyttet til den videre involveringen.

For overførte finansielle eiendeler som ikke er fraregnet i sin helhet, skal selskapet gi informasjon som gjør brukerne av regnskapet i stand til å forstå sammenhengen mellom eiendelen (som ikke er fraregnet) og de tilhørende forpliktelsene.

Opplysningene skal gis samlet i én note. Opplysningskravene gjelder alle transaksjoner som er beskrevet over, uavhengig av når de er gjennomført. Det innebærer at dersom et selskap fraregnet en finansiell eiendel for flere år siden, men fortsatt har en involvering i eiendelen, skal det gis noteopplysninger som angitt. For enkelte selskaper er det ventet at disse nye notekravene kan medføre betydelig tilleggsarbeid ved implementering. Ikrafttredelsestidspunktet fra IASB er fastsatt til regnskapsår som begynner 1. juli 2011 eller senere. EU har i skrivende stund ikke godkjent endringen.

2 Definisjonen på «Reporting entity» er ikke ferdigstilt, men forventes i løpet av første kvartal 2011.

3 Det gamle rammeverket 32.

4 Det nye rammeverket BC3.36.

5 IFRS 7.42A-42H.